

Sygn. akt: I C 455/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 września 2022 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Krystian Szelağ
Protokolant:	Sekretarz sądowy Aleksandra Siemieniuk

po rozpoznaniu w dniu 02 września 2022 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z **powództwa A. L., E. L.**

przeciwko (...) Bank (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o ustalenie, ewentualnie o zapłatę

I. oddala powództwo główne o stwierdzenie, iż umowa o kredyt hipoteczny (...)06- (...) N. H. z dnia 25.10.2006 r. w oparciu o przepis art. 58§1 k.c., ewentualnie art. 58§2 k.c. – jest nieważna w całości oraz o zasądzenie tytułem wzajemnego zwrotu świadczeń od strony pozwanej na rzecz powodów kwoty 175.200, 74 zł płatnej w ten sposób, że zapłata do rąk jednego z powodów zwalnia stronę pozwaną od zapłaty na rzecz drugiego, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, liczonymi od dnia złożenia modyfikacji powództwa z dnia 31.08.2020 r. do dnia zapłaty;

II. oddala powództwo ewentualne o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powodów kwoty 175.200,74 złotych płatnej w ten sposób, że zapłata do rąk jednego z powodów zwalnia stronę pozwaną od zapłaty na rzecz drugiego, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, liczonymi od dnia złożenia modyfikacji powództwa z dnia 31.08.2020 r. do dnia zapłaty;

III. oddala powództwo ewentualne o unieważnienie wskazanej powyżej umowy o kredyt w oparciu o przepis art. 3, art. 5-7, art. 12 ust 1 pkt 4 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym w zw. z art. 58§2 k.c. oraz o zasądzenie tytułem wzajemnego zwrotu świadczeń od strony pozwanej na rzecz powodów kwoty 175.200, 74 zł płatnej w ten sposób, że zapłata do rąk jednego z powodów zwalnia stronę pozwaną od zapłaty na rzecz drugiego, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia następującego po uprawomocnieniu się wyroku do dnia zapłaty;

IV. zasądza od pozwanego (...) Bank (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz powodów kwoty 35.156,00 (trzydzieści pięć tysięcy sto pięćdziesiąt sześć) złotych z tytułu nadpłaty rat ww. kredytu uiszczonych na dzień 31.05.2017 r. płatnej w ten sposób, że zapłata do rąk jednego z powodów zwalnia stronę pozwaną od zapłaty na rzecz drugiego, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia 2.09.2022 r. do dnia zapłaty;

V. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

VI. zasądza od pozwanej na rzecz powodów kwotę 13.817 (trzyście tysięcy osiemset siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od daty uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty, w tym kwotę 10.800 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Powodowie A. L. i E. L. wnieśli pozew przeciwko (...) Bank (...) S.A. w W. żądając:

- ustalenia nieistnienia wierzytelności strony pozwanej wynikającej z Umowy (...) o kredyt mieszkaniowy (...) z dnia 25 października 2006 r. w stosunku do powodów na dzień 31.05.2017 r. w zakresie kwoty 187.219,50 zł bowiem ww. pozostała do spłaty na ten dzień kwota 75.126,51 zł w odniesieniu do całej kwoty zadłużenia, ewentualnie

- zasądzenia od strony pozwanej na rzecz powodów kwoty 35.156,00 złotych z tytułu nadpłaty rat uiszczonych na dzień 31.05.2017 r. w zakresie rat uiszczonych do tej daty wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od części nadpłaty każdej z rat – zgodnie z załączoną tabelą – tj. od daty wymagalności poszczególnej raty do daty zapłaty, ewentualnie

- unieważnienia wskazanej umowy w oparciu o przepis art. 12 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 5 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym w szczególności – w całości, bądź w zakresie §1 ust. 1 (...), §2 ust. 1, 2, 3 (...), §1 ust. 2 i 3 (...), §4 ust. 8 (...), §8 ust. 4 (...), §6 ust. 1 i 2 (...), § 12 ust. 2 i 3 (...), § 19 ust. 2 pkt 3 (...), co winno zostać połączone z obowiązkiem zapłaty na rzecz powodów kwot wskazanych w ww. pkt 2 pozwu (według stanu na dzień 28.02.2017r.).

Ponadto, powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych, kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (**k. 4-33**).

Ostatecznie pismem z dnia 11 maja 2022 roku pełnomocnik powodów zmodyfikował powództwo w ten sposób, że wniósł o:

I/ 1a) o stwierdzenie, iż umowa o kredyt hipoteczny (...)06- (...) N. H. z dnia 25.10.2006 r. w oparciu o przepis art. 58§1 k.c., ewentualnie art. 58§2 k.c. – jest nieważna w całości oraz o zasądzenie tytułem wzajemnego zwrotu świadczeń od strony pozwanej na rzecz powodów kwoty 175.200, 74 zł płatnej w ten sposób, że zapłata do rąk jednego z powodów zwalnia stroną pozwaną od zapłaty na rzecz drugiego, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, liczonymi od dnia złożenia modyfikacji powództwa z dnia 31.08.2020 r. do dnia zapłaty, ewentualnie

1b) o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powodów kwoty 175.200,74 złotych płatnej w ten sposób, że zapłata do rąk jednego z powodów zwalnia stroną pozwaną od zapłaty na rzecz drugiego, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, liczonymi od dnia złożenia modyfikacji powództwa z dnia 31.08.2020 r. do dnia zapłaty;

2) o zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powodów kwoty 35.156,00 złotych z tytułu nadpłaty rat ww. kredytu uiszczonych na dzień 31.05.2017r. – w odniesieniu do rat uiszczonych do tej daty - płatnej w ten sposób, że zapłata do rąk jednego z powodów zwalnia stroną pozwaną od zapłaty na rzecz drugiego, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty;

(żądanie zgłoszone na wypadek przyjęcia przez Sąd, że umowa o kredyt nie wiąże jedynie w zakresie mechanizmu denominacji: §1 ust. 1 (...), §4 ust. 1 i 6, §5 ust. 1 i 7 (...), §1 ust. 1- 3, §8 ust. 5 i 6, § 13 ust. 1,2 i 3, § 15 ust. 7pkt 1-2, §20 ust. 6 (...).

ewentualnie

3) o unieważnienie wskazanej powyżej umowy o kredyt w oparciu o przepis art. 3, art. 5-7, art. 12 ust 1 pkt 4 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym w zw. z art. 58§2 k.c. oraz o zasądzenie tytułem wzajemnego zwrotu świadczeń od strony pozwanej na rzecz powodów kwoty 175.200, 74 zł płatnej w ten sposób, że zapłata do rąk jednego z powodów zwalnia stroną pozwaną od zapłaty na rzecz drugiego, wraz

z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia następującego po uprawomocnieniu się wyroku do dnia zapłaty;

(k. 775-782).

Pozwany (...) **Bank (...) S.A. w W.** w odpowiedzi na pozew domagał się oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenia od powodów solidarnie na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

Pozwany wskazał m.in., że pozew stanowi wyłącznie próbę uchylenia się przez powodów od skutków ważnie i z pełną świadomością zawartej umowy. Przed podpisaniem umowy kredytu, już na etapie składania wniosku kredytowego, powodowie zostali poinformowani o ryzyku zmiany kursów walutowych i zmiany stóp procentowych. Powodowie, błędnie przyjmują, że umowa kredytu stanowiła kredyt udzielony w złotych, bowiem wolą stron było zawarcie umowy kredytu denominowanego w (...). Chociaż powodowie otrzymali świadczenie w PLN, to mieli świadomość, że zawierają tzw. kredyt frankowy opiewający na zobowiązanie do zwrotu kwoty kredytu w (...). Bank wskazał na bezzasadność podnoszonych przez powodów zarzutów sprzeczności umowy z zasadami współżycia społecznego. Pozwany zaprzeczył, aby poprzednik prawny, a obecnie pozwany byli uprawnieni do jednostronnego i dowolnego ustalania kursu przeliczeniowego, decydując tym samym arbitralnie o wysokości zobowiązań stron kredytu w sposób sprzeczny z naturą stosunku zobowiązaniowego oraz zasadami współżycia społecznego. Kursy kupna i sprzedaży poszczególnych walut wyrażone w Tabeli kursów były i są kursami rynkowymi, determinowanymi przez aktualną sytuację na rynku walutowym. Pozwany podniósł, że żadne z postanowień umowy kredytu nie stanowi niedozwolonego postanowienia umownego. Nawet jeżeli uznać, że postanowienia umowy są abuzywne, to usunięcie tych klauzul z umową kredytu nie zmieni tego, że umowa kredytu pozostaje w mocy. Brak jest również podstawy do zakwalifikowania roszczenia powodów jako świadczenia nienależnego zgodnie z art. 410 k.c., bowiem świadczenia powodów znajdują uzasadnienie w łączącej strony umowie kredytu. Strona powodowa wbrew dyspozycji art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. nie wykazała interesu prawnego w żądaniu ustalenia nieważności umowy. Ponadto, powodowie nie posiadają interesu prawnego w ustaleniu bezskuteczności kwestionowanych przez powodów zapisów umowy. (k. 157-220).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 9 października 2006 r. powodowie A. i E. L. złożyli do poprzednika prawnego pozwanego wniosek o kredyt mieszkaniowy N.-H., w którym zwrócili się o udzielenie im kredytu. Zawniosowali o kwotę 227.000 zł, zaś walutę kredytu oznaczyli na (...). Powodowie oświadczyli, że zostali poinformowani o ryzyku wynikającym ze stosowania przy spłacie kredytu zmiennej stopy procentowej i to ryzyko akceptują, jak również że są świadomi, że ewentualny wzrost stopy procentowej spowoduje wzrost raty kapitałowo-odsetkowej kredytu. Ponadto, powodowie oświadczyli, że zostali poinformowani o ponoszeniu przez nich ryzyka zmiany kursu walut oraz, że odrzucili ofertę kredytu przedstawioną w PLN.

(dowód: wniosek o kredyt mieszkaniowy – 228-236).

W dniu 25 października 2008 r. powodowie zawarli z (...) Bankiem (...) S.A. z siedzibą w G. umowę nr (...) o kredyt mieszkaniowy N. – H. z przeznaczeniem na finansowanie przedpłat na poczet nabycia od Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w O. przy ul. (...) lokalu mieszkalnego nr (...) oraz garażu nr (...) położonych w O. przy ul. (...)/W. budynek nr (...). Umowa składała się z dwóch części: części szczególnej i ogólnej.

Zgodnie z § 1 części szczególnej umowy (dalej: (...)) umowy Bank udzielił powodom kredytu na okres od 25.10.2006 r. do 10.10.2036 r. na warunkach określonych w Części Szczególnej Umowy oraz w Części Ogólnej Umowy, a także określonych w ogólnych warunkach udzielania przez (...) Bank (...) S.A. kredytu mieszkaniowego N. – H.. W § 1 ust. 1 (...) wskazano, że jest to kredyt denominowany udzielony w złotych w kwocie stanowiącej równowartość 94.567,57 CHF. Zgodnie z §1 ust. 7¹ kwota kredytu do wypłaty wynosiła 227.000,00 zł.

W myśl zaś § 5 (...) spłata kredytu następować miała w 360 ratach równych, w złotych polskich, zgodnie z harmonogramem spłat doręczanym Kredytobiorcy.

W świetle § 1 ust. 1 części ogólnej umowy (dalej (...)) kredyt był udzielany w złotych polskich. W § 1 ust. 2 (...) wskazano, że w przypadku kredytu denominowanego kwota kredytu wypłacana w złotych polskich zostanie określona poprzez przeliczenie na złote kwoty wyrażonej w walucie, w której kredyt jest denominowany według kursu kupna tej waluty, zgodnie z tabelą kursów z dnia uruchomienia środków, w momencie przeliczeń kursowych. W § 1 ust. 3 (...) wskazano, że zmiana kursu walut wpływa na wypłacane w złotych przez bank kwoty transz kredytu oraz na spłacane w złotych przez kredytobiorcę kwoty rat kapitałowo – odsetkowych. Ryzyko związane ze zmianą kursu waluty ponosił kredytobiorca.

Zasady uruchomienia kredytu określa § 4 (...) oraz § 12 (...). I tak, § 4 ust. 1 stanowi, że uruchomienie kredytu nastąpi nie później niż w ciągu 30 dni od daty zawarcia umowy i po spełnieniu przez kredytobiorcę warunków uruchomienia. W § 11 ust. 2 (...) postanowiono natomiast, że w przypadku kredytu denominowanego w walucie obcej, wypłata środków następuje w złotych, w kwocie stanowiącej równowartość wypłacanej kwoty wyrażonej w walucie obcej.

W ust. 3 § 11 wskazano, że do przeliczeń kwot walut uruchamianego kredytu stosuje się kurs kupna waluty obcej według Tabeli kursów obowiązującej w Banku w dniu wypłaty środków, w momencie dokonywania przeliczeń kursowych. W § 11 ust.4 (...) postanowiono w przypadku kredytu denominowanego wypłacanego w złotych polskich, gdy przyznana kwota kredytu, na skutek różnic kursowych okaże się na dzień uruchomienia ostatniej transzy kwotą:

- 1) przewyższającą kwotę wymaganą do realizacji celu, bank uruchomi środki w wysokości stanowiącej równowartość w walucie kredytu kwoty niezbędnej do tego celu oraz dokona pomniejszenia salda zadłużenia poprzez spłatę kwoty niewykorzystanej,
- 2) niewystarczającą do realizacji celu, kredytobiorca jest zobowiązany do zbilansowania ze środków własnych.

Oprocentowanie kredytu określono w § 1 ust. 8-11 (...) oraz § 2 i 4 (...). Oprocentowanie kredytu wynosiło w dniu zawarcia umowy 4,22 % rocznie. Marża banku wynosiła 2,25 % w stosunku rocznym, która miała być obniżona o 1,25 p.p. z tytułu ustanowienia docelowego zabezpieczenia spłaty. Zgodnie z § 2 ust.1, ust. 2 pkt 3, ust. 3 (...) oprocentowanie kredytu ustalone jest według zmiennej stopy procentowej, stanowiącej sumę odpowiedniej stopy bazowej oraz marży banku. Stopa bazowa odpowiada obowiązującej w ostatnim dniu roboczym przed dniem uruchomienia środków stawce LIBOR 6M, w przypadku kredytów denominowanych w (...). Stopa bazowa ustalona w umowie o kredyt, obowiązuje do przedostatniego dnia włącznie, 6-miesięcznego okresu obrachunkowego. Przez 6-miesięczny okres obrachunkowy rozumie się okres kolejnych 6-ech miesięcy. Pierwszy okres obrachunkowy liczony jest od dnia uruchomienia kredytu.

Środki na spłatę kredytu miały być pobierane z rachunku złotowego bankowego otwartego przez powodów w pozwanym Banku (§ 5 ust. 5 części szczególnej umowy kredytu). Zasady spłaty kredytu denominowanego zawarte zostały w § 13 ust. 7 (...). Ustęp ten stanowi, że:

- w przypadku kredytu denominowanego w walucie obcej harmonogram spłat kredytu wyrażony jest w walucie, w której kredyt jest denominowany,
- spłata następuje w złotych, w równowartości kwot wyrażonych w walucie obcej,
- do przeliczeń wysokości rat kapitałowo-odsetkowych spłacanego kredytu stosuje się kurs sprzedaży danej waluty według tabeli kursów obowiązującej w Banku w dniu spłaty, w momencie dokonywania przeliczeń kursowych.

W § 14 (...) określono zasady naliczania odsetek, które naliczane są od kwoty wykorzystanego kapitału, za okresy miesięczne, licząc od dnia uruchomienia kredytu od dnia poprzedzającego całkowitą spłatę włącznie, według obowiązującej dla kredytu w tym czasie stopy procentowej.

Zgodnie z §7 ust. 6 i ust. 7 (...) prowizja w przypadku kredytu denominowanego w walucie obcej była pobierana w złotych w równowartości kwot wyrażonych w walucie obcej. Do przeliczenia kwot prowizji z waluty obcej na złote, stosuje się kurs sprzedaży danej waluty według Tabeli kursów, obowiązującej w Banku w dniu zapłaty prowizji, w momencie dokonywania przeliczeń kursowych.

Zgodnie z §3 (...) wierzytelność z umowy kredytu została zabezpieczona m.in. wpisem na rzecz Banku hipoteki umownej kaucyjnej łącznej do kwoty 340.500,00 zł na nieruchomości, lokalu mieszkalnego nr (...) oraz garażu nr (...) położonych w O. przy ul. (...)/W. budynek nr (...).

(dowód: umowa o kredyt mieszkaniowy z dnia 25.10.2006 roku, k. 81-82v., ogólne warunki udzielania przez (...) Bank (...) S.A. kredytu mieszkaniowego – k. 84-92,).

W chwili zawarcia umowy powodowie, działający jako konsumenci, nie mogli spłacać kredytu w (...). Nie było możliwości negocjacji kursu waluty. Osoba przyjmująca wniosek o kredyt od powodów nie miała wiedzy jak są ustalane kursy walut przez bank. Umowa o kredyt została zawarta przez powodów na podstawie wzorca umowy.

(dowód: przesłuchanie powoda, k. 552-554, przesłuchanie powódki k. 805v.-806, zeznania świadka A. B. k. 421-422, zeznania świadka M. M. (1) – k. 450v.-451, zeznania świadka M. M. (2) -k.451-451v., zeznania świadka M. J. k. 575-580).

W dniu 22 listopada 2006 r. uruchomiono I transzę kredytu, wypłacając powodom 54.064,65 PLN. W dniu 9 stycznia 2007 r. uruchomiono II transzę wypłacając powodom 55.949,64 PLN. W dniu 25.04.2007 r. uruchomiono III transzę kredytu wypłacając powodom 53.991,81 PLN. W dniu 30 sierpnia 2007 r. uruchomiono IV transzę kredytu wypłacając powodom 54.607,06 PLN. Łącznie wypłacono powodom 218 613,16 PLN.

Pozwany Bank w dniu 9 stycznia 2017 r. wystawił zaświadczenie, z którego wynika ponadto, że w okresie od 10 grudnia 2006 do 9 grudnia 2016 r. powodowie spłacili 85.687,05 zł tytułem kapitału oraz 47.048,01 zł tytułem odsetek.

Pozwany Bank w dniu 30.01.2020 r. wystawił kolejne zaświadczenie z którego wynika, że w okresie od 1 stycznia 2016 r. do dnia 31 grudnia 2019 roku powodowie spłacili 52.092,05 tytułem kapitału oraz 5.326,64 zł tytułem odsetek.

Do dnia 10 grudnia 2019 roku powodowie dokonali łącznie wpłat na kwotę 175.200,76 PLN.

(dowód: zaświadczenie banku, k. 98-101, zaświadczenie banku k. 482-485, opinia biegłego I. Ł. k. 601 – 619, uzupełniająca opinie biegłej I. Ł. k. 653-663, 726-736).

Pełnomocnik powodów pismem z dnia 16 stycznia 2017 r. złożył pozwanemu reklamację.

(dowód: pismo powodów z dnia 16.01.2017 r., k. 37-41).

W przypadku gdyby spłata kredytu wnikającego z umowy kredytu hipotecznego nr (...)06- (...) w okresie od 25 października 2006 r. do 10 grudnia 2019 r. następowała w walucie złoty polski bez przeliczania nominalnej wartości kredytu i poszczególnych rat na walutę franka szwajcarskiego przy niezmienionych pozostałych warunkach umowy, powodowie w ww. okresie powinni wpłacić łącznie na rzecz pozwanego kwotę 121.765,68 zł. Powodowie łącznie w tym okresie zapłacili 175.200,76 PLN na pokrycie rat.

Różnica pomiędzy łączną wysokością rat kapitałowo-odsetkowych, które powodowie faktycznie uiszcili, a wysokością rat kredytu kapitału i odsetek, którą powodowie powinni wpłacić wyniosła w okresie od 25 października 2006 r. do 10 grudnia 2019 r. - 53.435,08 zł, natomiast w okresie od 25 października 2006 r. do dnia 31 maja 2017 r. – 35.156,00 zł.

(dowód: zaświadczenie banku, k. 98-101, zaświadczenie banku k. 482-485, opinia biegłego I. Ł. k. 601 – 619, uzupełniająca opinia biegłej I. Ł. k. 653-663, 726-736, a nadto okoliczność niezaprzeczonej skutecznie przez pozwanego).

Sąd zważył, co następuje:

W świetle ustalonego stanu faktycznego powództwo o zapłatę dochodzone z tytułu nieważności umowy oraz o stwierdzenie nieważności stosunku prawnego nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd uwzględnił natomiast w zasadniczej części żądanie ewentualne zapłaty kwoty 35.156,00 zł z tytułu zwrotu świadczeń strony powodowej w części nienależnie pobranej przez pozwanego do dnia 31 maja 2017 r. na podstawie abuzywnych postanowień.

Zgromadzone w sprawie dowody w postaci dokumentów oraz zeznań powodów i świadków A. B., M. M. (1), M. M. (2), M. J. oraz jasnych i pełnych opinii biegłego sądowego I. Ł., w pełni pozwalają na dokonanie ustaleń w sprawie.

Sąd dokonał ustaleń faktycznych w sprawie w oparciu załączone do akt – niekwestionowane przez strony – dokumenty, nie stwierdzając podstaw do podważenia ich wiarygodności.

Sąd uwzględnił zeznania powodów, z których wynika, że do zawarcia umowy kredytu doszło w wyniku przyjęcia przez kredytobiorców wzorca umownego, co również potwierdzili świadkowie, albowiem są logicznie i korespondują z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie

Sąd pominął wniosek pozwanego o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka D. G. (k. 422), albowiem dowód ten nie miał istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia w sprawie. Z tożsamyh względów Sąd pominął również wnioski strony powodowej o zwrócenie się do Rzecznika (...) oraz Prezesa UOKiK o wyrażenie poglądu prawnego (k. 10, 805v.).

Z kolei złożone do akt sprawy prywatne ekspertyzy potraktowane zostały przez Sąd jak pozostałe dokumenty prywatne. Nie są one więc źródłem wiedzy fachowej (w tym zakresie Sąd oparł się na wyliczeniach zleconych biegłemu), a rozwinięciem argumentacji strony składającej, zaś przedstawione dalej stanowiska, rekomendacje, raporty i artykuły prasowe różnego pochodzenia mogą być traktowane tylko w kategorii opinii niewiążących Sądu. Stanowiły one dowód wyłącznie tego, że osoby, które je sporządziły, złożyły oświadczenie w nich zawarte, tym samym przypisano im jedynie walor stanowiska strony, nie zaś opinii sporządzonej przez biegłego sądowego.

W świetle ustalonego jak powyżej stanu faktycznego, ewentualne żądanie zapłaty wywodzone z bezskuteczności postanowień umownych - §1 ust. 1 (...), §4 ust. 1 i 6, §5 ust. 1 i 7 (...), §1 ust. 1- 3, §8 ust. 5 i 6, § 13 ust. 1,2 i 3, § 15 ust. 7pkt 1-2, §20 ust. 6 (...) zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Podnieść należy, że powodowie zawarli umowę jako konsumenci. Powyższa okoliczność nie była zresztą kwestionowana. Ponadto, nie było kwestionowane następstwa prawne pozwanego względem podmiotu, z którym powodowie zawarli umowę kredytu.

Dostrzec na wstępie trzeba, że w pierwszej kolejności powodowie wnieśli o zapłatę kwoty 175.200, 74 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia złożenia modyfikacji powództwa z dnia 31.08.2020 r. do dnia zapłaty oraz stwierdzenie nieważności stosunku prawnego między stronami wynikającego z umowy o kredyt nr (...)06- (...) zawartej w dniu 25.10.2006 r., między stroną powodową, a poprzednikiem prawnym pozwanego, ewentualnie zaś w razie ustalenia że umowa jest ważna, wnieśli o zapłatę kwoty 35.156,00 zł z tytułu nadpłaty rat ww. kredytu uiszczonych na dzień 31.05.2017v r. – w odniesieniu do rat uiszczonych do tej daty - płatnej w ten sposób, że zapłata do rąk jednego z powodów zwalnia stronę pozwaną od zapłaty na rzecz drugiego, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, przy czym żądanie to zgłoszone zostało na wypadek przyjęcia przez Sąd, że umowa o kredyt nie wiąże jedynie w zakresie mechanizmu denominacji: §1 ust. 1 (...), §4 ust. 1 i 6, §5 ust. 1 i 7 (...), §1 ust. 1- 3, §8 ust. 5 i 6, § 13 ust. 1,2 i 3, § 15 ust. 7pkt 1-2, §20 ust. 6 (...).

Zarówno powództwo o stwierdzenie nieważności stosunku prawnego, jak i roszczenia o zapłatę, wywodzone były z twierdzenia o nieważności umowy, która miała wynikać z naruszenia art. 69 ustawy Prawo bankowe, przepisów k.c. oraz zamieszczenia w niej postanowień niedozwolonych dotyczących przeliczeń walutowych, uniemożliwiających w sposób dostateczny i zrozumiały określenie kwoty kredytu, a tym samym nie pozwalających na dokładne określenie

zobowiązań stron, względnie w oparciu o przepis art. 3, art. 5-7, art. 12 ust 1 pkt 4 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym w zw. z art. 58§2 k.c.

Odnosząc się do żądania pozwu, należy wskazać, że powodowie mogą żądać ustalenia przez sąd ustalenie nieistnienia stosunku prawnego między stronami wynikającego z umowy o kredyt, gdyż mają w tym interes prawny. Zgodnie z art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Interes prawny powodów polegał na tym, że powodowie domagali się definitywnego usunięcia niepewności prawnej co do istnienia łączącego ich z pozwanym stosunku prawnego. Wyrok ustalający w niniejszej sprawie wyeliminuje spory co do tego, czy strony łączy umowa kredytowa, czy też stosunek w tym zakresie nie istnieje.

W tym stanie rzeczy w pierwszej kolejności rozważyć należało, jaki jest charakter umowy kredytowej, czy umowa kredytowa jest ważna i czy wskazywane przez powodów postanowienia miały charakter niedozwolony.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 i 2 ustawy – Prawo bankowe przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, zaś kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: strony umowy, kwotę i walutę kredytu, cel, na który kredyt został udzielony, zasady i termin spłaty kredytu, wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Zasadniczo postanowienia przedmiotowej umowy spełniają przesłanki z art. 69 ustawy z dnia 29.08.1997 r. – Prawo bankowe (w brzmieniu obowiązującym w dacie jej zawarcia – dalej jako pr. bank.) i pozwalają na uznanie, że strony miały zamiar zawrzeć umowę kredytu bankowego. Chodzi tu w szczególności o obowiązek umieszczenia w umowie kredytu bankowego jednoznacznej kwoty tego kredytu, jako środków pieniężnych, które stosownie do art. 69 ust. 1 Pr. bank. bank kredytujący powinien oddać do dyspozycji kredytobiorcy. Jeżeli kwota kredytu jest powiązana z kursem waluty obcej, to jest dopuszczalne, zgodnie z art. 358 k.c., aby wypłata i spłata kredytu następowała w tej walucie albo walucie polskiej, przy czym jeśli to dotyczy wyłącznie sposobu wykonania zobowiązania pieniężnego, nie powoduje zmiany waluty wierzytelności. Jak oceniło orzecznictwo i doktryna wniosek taki ma zastosowanie do umów z właściwie sporządzoną klauzulą waloryzacyjną (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 2011 r., IV CSK 377/10, nie publ. oraz z dnia 29 kwietnia 2015 r., V CSK 445/14, niepubl.).

Odnosnie ryzyka zmiany kursu to wskazać trzeba, że na zmianę kursu waluty wpływa szereg czynników ekonomicznych jak i pozaekonomicznych, niezależnych od woli stron zawartej umowy. Kursy walut z natury swojego funkcjonowania cechują się zmienną wartością, wykazując raz tendencję zwyżkową, a innym razem spadkową. Zmienność kursów walut jest faktem powszechnie znanym, nie wymagającym dowodu. Jak wynika z podpisanych oświadczeń kredytobiorca został poinformowany o ryzyku kursowym i że po zapoznaniu się z ofertą Banku zdecydował się zawrzeć umowę kredytu. Co do zasady zatem uznać trzeba, że brak jest podstaw do uznania, że umowa łącząca strony ze względu na jej konstrukcję (umowa kredytu denominowanego) była sprzeczna z prawem lub z zasadami współżycia społecznego.

Ponadto postanowienia umowy spełniają przesłanki umowy kredytu bankowego. Znane są bowiem strony umowy, cel, na jaki został udzielony (spłata kredytu zaciągniętego w Banku (...) S.A. udzielonego na cele mieszkaniowe), zasady i termin jego spłaty, wysokość oprocentowania i zasady jego zmiany (suma marży i stopy bazowej kredytu) oraz inne niezbędne warunki wynikające z art. 69 ust. 2 powołanej ustawy w brzmieniu obowiązującym w dacie jej zawarcia.

Umowa stron zawiera zatem elementy, które mieszczą się w konstrukcji umowy kredytu bankowego. Jest nadto dopuszczalna na podstawie art. 353¹ k.c., zgodnie z którym strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie

ani zasadom współzycia społecznego. Istota takiej umowy polegała bowiem na stworzeniu przez Bank możliwości wykorzystania przez powodów równowartości określonej kwoty pieniędzy z obowiązkiem zwrotu w określonym czasie takiej równowartości, przy czym miernikiem tych wartości pozostawać miał kurs waluty szwajcarskiej do waluty polskiej.

Ponadto Sąd zbadał umowę pod kątem abuzywności klauzul zawartych w tejże umowie, a dotyczących określenia wysokości kredytu w (...) i sposobu spłaty (§1 ust. 1 (...), §4 ust. 1 i 6, §5 ust. 1 i 7 (...), §1 ust. 1- 3, §8 ust. 5 i 6, § 13 ust. 1, 2 i 3, § 15 ust. 7 pkt 1-2, §20 ust. 6 (...)). Wskazane wyżej postanowienia przewidywały, że wysokość zobowiązań będzie wielokrotnie przeliczana z zastosowaniem dwóch rodzajów kursu waluty. Bezspornie mechanizm (konkretny sposób) ustalania kursu nie został opisany w umowie w tej wersji w żaden sposób, gdyż umowa w tym względzie nie definiuje nawet pojęcia tabeli kursowej. Oznacza to, że zgodnie z umową Bank miał całkowitą swobodę w zakresie ustalania kursu waluty. Nie zostało zaprzeczone, a potwierdzają to zeznania powodów, że umowa stron w zakresie wykraczającym poza dokonane w ramach składania wniosku wyboru dotyczące kwoty kredytu, waluty kredytu, okresu kredytowania i karencji, wysokości prowizji i marży, została zawarta na podstawie wzoru opracowanego i stosowanego przez Bank. Oznacza to, że pozostałe postanowienia nie były uzgodnione indywidualnie z powodami w rozumieniu art. 385¹ § 1 i 3 k.c. W konsekwencji jest niewątpliwe, że w rozpatrywanej sprawie pozwany przyznał sobie prawo do jednostronnego regulowania - na gruncie zawartej umowy - wysokości rat kredytu waloryzowanego kursem franka. Jednocześnie prawo banku do ustalania kursu waluty nie doznawało żadnych umownych ograniczeń w postaci skonkretyzowanych, obiektywnych kryteriów zmian stosowanych kursów walutowych. Rozwiązanie to należy uznać za prawnie relewantną konsekwencję nierównomiernego rozkładu praw i obowiązków stron umowy kredytowej, prowadzącą do naruszenia interesów konsumenta, w tym przede wszystkim interesu ekonomicznego, odpowiadającego wysokości poszczególnych rat kredytu. W tym zakresie istotne znaczenie należy także przypisać wymaganiu właściwej przejrzystości i jasności postanowienia umownego, czyli odpowiedzi na pytanie, czy zawarta umowa wskazuje w sposób jednoznaczny powody i specyfikę mechanizmu przeliczania waluty, tak by konsument mógł przewidzieć, na podstawie transparentnych i zrozumiałych kryteriów, wynikające dla niego z tego faktu konsekwencje ekonomiczne.

Sytuacji nie zmienia odebranie od powodów oświadczenia o ryzyku związanym ze zmianą kursu waluty oraz, że ryzyko takie ponosi kredytobiorca. Podkreślenia wymaga okoliczność, że czym innym jest ryzyko zmienności kursów, a czym innym ustalanie kursów walut przez Bank. Nie sposób z powyższego oświadczenia wyprowadzić wniosku by powodowie godzili się na mechanizm stosowany przez Bank, albowiem pomimo tego że oświadczyli iż akceptują ryzyko zmiany kursu waluty to bezspornie, umowa w żadnej mierze nie określała sposobu ustalania kursów walut przez Bank.

Kwestionowane postanowienia umowy wskazywały na dwa rodzaje kursów – kurs kupna do ustalenia wysokości kredytu, którą należy wypłacić w PLN oraz kurs sprzedaży do ustalenia wysokości kolejnych rat spłaty w PLN. Kurs kupna waluty to w pewnym uproszczeniu kurs, po którym deklarowane jest kupno danej waluty, a kurs sprzedaży to kurs, po którym deklarowana jest jej sprzedaż. Kurs kupna z reguły jest niższy od kursu sprzedaży. Różnica między tymi kursami, czyli tzw. spread walutowy, w uproszczeniu powinien zawierać w sobie koszt zakupu waluty i marżę (zysk) towarzyszącą jej sprzedaży. Sąd nadal podziela wyrażony w innych sprawach na podobnym tle pogląd, że naliczenie spreadu ma ekonomiczne uzasadnienie w przypadku rzeczywiście zawieranych transakcji kupna i sprzedaży waluty, gdzie są ponoszone rzeczywiste koszty i można oczekiwać wynagrodzenia za rzeczywiście powzięte czynności. Nie ma natomiast uzasadnionych podstaw stosowanie spreadu przy rozliczaniu wypłaty i spłaty kredytu udzielanego, wypłacanego i spłacanego w walucie polskiej, a jedynie waloryzowanego kursem waluty obcej. W przypadku takiego kredytu nie dochodzi bowiem do żadnych realnych transakcji walutowych związanych bezpośrednio z udzieleniem kredytu, a jedynie do szeregu obliczeń matematycznych, których celem jest określenie wartości kredytu udzielonego w PLN oraz wartości poszczególnych rat spłaty według miernika wartości, jakim jest kurs waluty obcej. Stosowanie w tym celu różnych kursów nie ma zatem racjonalnego uzasadnienia. Bank nie ponosi bowiem żadnych kosztów zakupu waluty w celu wypłaty konkretnego kredytu udzielanego w złotych, ani kosztów jej sprzedaży na rzecz kredytobiorcy i nie powinien również oczekiwać ich zwrotu, jak i dodatkowego wynagrodzenia (zysku) z tytułu takich czynności.

Zastosowanie dwóch różnych kursów w opisany wyżej sposób w odniesieniu do umowy stron prowadziło do sytuacji, w której kredyt ustalony w walucie obcej i wypłacony w walucie polskiej według kursu niższego (kursu kupna), przy spłacie stawał się już kredytem w kwocie wyższej (bez uwzględnienia wahań kursowych samej waluty). Wysokość raty spłaty została bowiem ustalona według kursu wyższego (sprzedaży), co oznacza, że suma tych rat (czyli wysokość kredytu pozostałego do spłaty wraz z odsetkami) też była wyższa niż obliczona z zastosowaniem kursu niższego (kursu kupna), jaki obowiązywał przy wypłacie.

Skoro takim zapisom towarzyszyło postanowienie, że wysokość kursu, według którego będzie rozliczana spłata kredytu, ustalał będzie sam Bank, mogło to prowadzić do sytuacji, w której Bank mógłby arbitralnie podwyższać wysokość kursu sprzedaży, według którego rozlicza spłatę kredytu, w stosunku do wysokości rynkowej. Brak sprecyzowania jasnych i obiektywnych kryteriów ustalania przez Bank kursu waluty, przyjmowanego do rozliczania spłat kredytu w sposób, który pozwalałby na weryfikację poprawności kursu, a co za tym idzie sprawdzenie wysokości żądań banku (np. przez odwołanie do parametrów finansowych publikowanych lub znanych powszechnie) prowadził do zastrzeżenia dla Banku wyłącznej i niczym nieograniczonej kompetencji do ustalania wysokości kursu, według którego będzie rozliczana spłata kredytu i ustalana wysokość zobowiązania powodów.

Powyższe w sposób oczywisty prowadziło do rażącego naruszenia interesów powodów. Narażało ich bowiem na niczym w zasadzie nieograniczone żądania pozwanego co do spłaty udzielonego kredytu i jego wysokości, zależne wyłącznie od kursu waluty ustalanego wszakże przez pozwanego.

W ocenie Sądu należy zatem uznać, że wszelkie postanowienia odwołujące się do kursów wymiany i możliwości jej samodzielnego ustalania w ramach tabeli były sprzeczne z dobrymi obyczajami i naruszały rażąco interesy powodów w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., oceniane na datę zawarcia umowy. Takie rozwiązania dawały bowiem Bankowi, czyli tylko jednej ze stron stosunku prawnego, możliwość przerzucenia na powodów całego ryzyka wynikającego ze zmiany kursów waluty stanowiącej podstawę rozliczeń umowy i pozostawiały mu całkowitą swobodę w zakresie ustalania wysokości wzajemnych zobowiązań przez dowolną i pozbawioną jakichkolwiek czytelnych i obiektywnych kryteriów możliwość ustalania kursu przyjmowanego do wypłaty kredytu, a następnie rozliczenia jego spłat. W ocenie Sądu powodowie nie wykazali, w jaki sposób zakwestionowany § 2 ust. 2-3 OWU miałyby naruszać ich interes lub dobre obyczaje i zakłócać równowagę kontraktową stron.

Podsumowując tę część rozważań, w ocenie Sądu postanowienia umowy:

- §1 ust. 1 (...), §4 ust. 1 i 6, §5 ust. 1 i 7 (...), §1 ust. 1- 3, §8 ust. 5 i 6, § 13 ust. 1,2 i 3, § 15 ust. 7pkt 1-2, §20 ust. 6 (...) z uwagi na stosowanie dwóch różnych rodzajów kursów, które mogły być swobodnie ustalone przez jedną ze stron umowy (Bank) miały charakter niedozwolony w rozumieniu art. 385¹ k.c., a w związku z tym nie wiążą powodów.

W realiach niniejszej sprawy oznacza to, że skutkiem uznania wskazanych wyżej zapisów za niedozwolone jest wyeliminowanie ich z tej umowy. Wskutek wyeliminowania zawartych w umowie klauzul abuzywnych, brak jest wyraźnie oznaczonych zapisów dotyczących mechanizmu ustalania kursu waluty, jaki miałyby być przyjmowany do ustalania wysokości rat spłaty w złotych polskich w kolejnych terminach płatności oraz rozliczenia wysokości pozostałego do spłaty zadłużenia powodów.

Zgodnie z aktualnym poglądem wyrażonym w orzecznictwie, klauzulę waloryzacyjną traktuje się jako główne świadczenie kredytobiorcy, gdyż wpływa ona na wysokość tego świadczenia (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2019 r. sygn. akt: I CSK 242/18, legalis nr 1966950, wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymostku z dnia 08 sierpnia 2019 r., I ACa 126/19). Zatem, w odniesieniu do przeliczenia należności stron brak jest możliwości zastępowania niedozwolonych klauzul umownych przepisami o charakterze ogólnym, które są przepisami dyspozytywnymi. Pogląd ten został wypracowany w oparciu o związanie wszystkich sądów Unii Europejskiej wykładnią dyrektywy 93/13/EWG dokonaną przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z dnia 3 października 2019 r. w sprawie C -260/18. (...) podtrzymał pogląd, że w przypadku ustalenia, że w umowie zostało zawarte postanowienie niedozwolone w rozumieniu dyrektywy, skutkiem tego jest wyłącznie wyeliminowanie tego postanowienia z umowy,

chyba że konsument następnie je zaakceptuje. Jedynie w drodze wyjątku możliwe jest zastosowanie w miejsce postanowienia niedozwolonego przepisu prawa o charakterze dyspozytywnym. Wyjątek ten obejmuje sytuacje w której jest zgoda stron na jego zastosowanie oraz okoliczność, że brak takiego zastąpienia skutkowałby upadkiem umowy i niekorzystnymi następstwami dla konsumenta, który na takie niekorzystne rozwiązanie się nie godzi.

Dotychczas, orzecznictwo usuwając z umowy klauzule abuzywne odwoływało się do norm ogólnych prawa cywilnego, zastępując klauzule waloryzacyjną średnim kursem walut obcych prezentowanym przez Narodowy Bank Polski czy też innych kursów walut wskazywanych przez strony w umowie. Zgodnie ze stanowiskiem (...) nie jest możliwe zastąpienie postanowienia niedozwolonego przez odwołanie się do norm ogólnych prawa cywilnego, gdyż spowodowałoby to ingerencję, mogącą wpłynąć na równowagę interesów, powodując nadmierne ograniczenie swobody zawierania umów. Zresztą, pozostawałoby to także w sprzeczności z bytem klauzuli waloryzacyjnej jako świadczenia głównego kredytobiorcy.

Zatem należy rozważyć, czy umowa łącząca strony może być utrzymana bez niedozwolonych klauzul, czy też nie jest to możliwe i jest nieważna oraz należy ustalić nieistnienie stosunku prawnego wynikającego z umowy kredytu.

W ocenie Sądu brak jest przesłanek do uznania przedmiotowej umowy o kredyt za nieważną oraz ustalenia nieistnienia stosunku prawnego z niej wynikającego. W myśl przepisu art. 385¹ § 2 k.c. należało wyeliminować postanowienia umowne o charakterze niedozwolonym składające się na klauzulę waloryzacyjną uznając, że udzielony powodowi kredyt stanowił kredyt złotowy niezawierający takiej klauzuli.

Za możliwością utrzymania umowy przemawia okoliczność, że po wyeliminowaniu z umowy postanowień niedozwolonych, nadal znana jest kwota kredytu (227.000 zł - §1 ust. 7¹ (...)), cel kredytu, okres i termin spłaty, wysokość prowizji oraz oprocentowanie. Zatem, tak skonstruowana umowa w pełni spełnia przesłanki umowy kredytu w świetle prawa bankowego i pozostaje zgodna z zasadą swobody kształtowania stosunków umownych, nie naruszając tym samym zasad współzycia społecznego. W tym miejscu wskazać należy, że eliminacja klauzul abuzywnych czyni zadość celu przepisów odnoszących się do niedozwolonych klauzul umownych w zakresie wyłącznego niestosowania tych postanowień, gdyż umowa powinna nadal obowiązywać bez jakichkolwiek innych zmian, o ile jest to prawnie możliwe (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2017 r. sygn. akt: II CSK 803/16.)

Podnieść należy, że zgodnie z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13/EWG należy dążyć do osiągnięcia stanu niezwiązania konsumenta nieuczciwymi postanowieniami umownymi, przy jednoczesnym utrzymaniu w mocy umowy.

Niewątpliwie, aby umowa spełniała wymagania umowy kredytu określone w art. 69 ust. 2 pkt 2 prawa bankowego, należy wskazać w umowie kwotę kredytu, należącą do jej essentialia negotii. W analizowanej umowie zwraca uwagę to, iż Bank przeznaczył do dyspozycji powodów kwotę kredytu w złotych polskich, która to kwota opisana została w umowie we frankach szwajcarskich oraz opisana w kwocie złotych polskich (227.000,00 zł - §1 ust. 7¹ (...)). Podkreślić należy, że powodowie umawiali się z pozwanym na otrzymanie określonej w złotych polskich sumy. Jak wynika z wniosku o udzielenie kredytu, powodowie wnioskowali o kredyt w wysokości 227.000 zł, taka też kwota kredytu została wskazana w umowie. Stronom więc była znana kwota kredytu w złotych polskich.

Stwierdzić należy, że po wyeliminowaniu z umowy postanowień niedozwolonych, nadal znana jest kwota kredytu (jest to kwota 227.000 zł), cel kredytu, okres i termin spłaty oraz oprocentowanie wskazane w umowie. Zatem, tak skonstruowana umowa w pełni spełnia przesłanki umowy kredytu w złotych polskich w świetle prawa bankowego i pozostaje zgodna z zasadą swobody kształtowania stosunków umownych, nie naruszając tym samym zasad współzycia społecznego. Za takim rozwiązaniem odpowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 października 2019 r., IV CSK 309/18.

W ocenie sądu umowa stron nadal może być wykonywana jako umowa kredytu bankowego po wyeliminowaniu spornych postanowień. W oparciu o pozostałe postanowienia umowy możliwe jest bowiem określenie praw i obowiązków stron. W związku z powyższym powodowie winni spłacać kredyt w złotych polskich w terminach

przewidzianych w umowie i z zastosowaniem przewidzianego pierwotnie oprocentowania według przewidzianej umownie stawki LIBOR (powołując się na wykładnię w powołanej sprawie C-260/18 nie ma znaczenia to, że Bank najprawdopodobniej nie ustaliłby wysokości oprocentowania według stawki LIBOR). Wyeliminowanie abuzywniej klauzuli waloryzacyjnej nie wpłynęło na zmianę wysokości i zasad ustalania oprocentowania. Zgodnie bowiem z art. 385¹ § 2 k.c., jeżeli postanowienie umowy nie wiąże konsumenta, to strony są związane umową w pozostałym zakresie. Dokonanie zmiany oprocentowania przez Sąd czy też innych postanowień umownych, które abuzywne nie są byłoby sprzeczne z ww. przepisem. Brak jest podstaw do uwzględnienia postulatu pozwanego, aby kredyt ten został oprocentowany stawką WIBOR, który znajduje zastosowanie przy kredytach złotówkowych. Pozwany jako profesjonalista stosując wzorce umów zawierające abuzywne postanowienia przyjął na siebie ryzyko wynikające z ich eliminacji.

Podnieść należy, że zgodnie z art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13/EWG należy dążyć do osiągnięcia stanu niezwiązania konsumenta nieuczciwymi postanowieniami umownymi, przy jednoczesnym utrzymaniu w mocy umowy, o ile jest to prawnie możliwe. Eliminacja postanowień dotyczących kursów wymiany, nie zmienia zasadniczych postanowień umowy, tj. umożliwia powodowi skorzystanie z kredytu udzielonego przez pozwanego, z obowiązkiem spłaty w określonym czasie, przy ustalonym oprocentowaniu. W ocenie sądu umowa stron nadal może być wykonywana jako umowa kredytu bankowego po wyeliminowaniu spornych postanowień. W oparciu o pozostałe postanowienia umowy możliwe jest bowiem określenie praw i obowiązków stron.

Poprawność tego rozumowania została ostatnio potwierdzona w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2022 roku, sygn.. akt II CSKP 364/22, w którym z całą mocą podkreślono, że: „(...)usunięcie niedozwolonego postanowienia umownego nie oznacza w tym wypadku niedopuszczalnej zmiany nieuczciwego warunku, zaś dalsze trwanie umowy łączącej pozwanego z powodem jest możliwe i zbieżne z celem dyrektywy 93/13, by umowa w pozostałej części co do zasady nadal obowiązywała strony(...)”.

Z tych przyczyn Sąd na podstawie art. 189 k.p.c. oraz powołanych przepisów oddalił żądanie o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego wynikającego z umowy o kredyt hipoteczny, uznając, że usunięcie z umowy niedozwolonych postanowień nie powoduje jej nieważności. Skoro umowa łącząca strony nie jest nieważna brak jest podstaw do orzeczenia obowiązku zwrotu uiszczonych należności. Z tego względu, powództwa główne i ewentualne o zapłatę kwoty 175.200,74 zł oparte o nieważność umowy zostały oddalone, jak w pkt I-III wyroku. Umowa jest i winna być nadal wykonywana przez strony. Należy zatem przyjąć, że umowa stron jest ważna i skuteczna, natomiast bezskuteczne i niewiążące powodów są postanowienia dotyczące mechanizmu denominacji.

Podstawę dochodzonego roszczenia o zapłatę kwoty 35.156,00 zł stanowią zatem przepisy art. 410 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. Zgodnie z art. 405 k.c., kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. W myśl natomiast art. 410 § 1 i 2 k.c. przepisy artykułów poprzedzających stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. Świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Jak już wyżej wskazano postanowienia §1 ust. 1 (...), §4 ust. 1i 6, §5 ust. 1 i 7 (...), §1 ust. 1- 3, §8 ust. 5 i 6, § 13 ust. 1,2 i 3, § 15 ust. 7pkt 1-2, §20 ust. 6 (...) z uwagi na stosowanie dwóch różnych rodzajów kursów, które mogły być swobodnie ustalane przez jedną ze stron umowy stanowią niedozwolone klauzule umowne, a zatem nie wiążą powodów i strony są związane umową w pozostałym zakresie (art. 385¹ k.c.) W celu ustalenia wysokości dokonanej przez powodów nadpłaty Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu bankowości I. Ł.. Sporządzone opinie – główna i uzupełniająca (k. 601-619, 653-663, 726-736) w sposób wyczerpujący przedstawia wyliczenie kwoty nienależnie uiszczzonego świadczenia, przy czym opinia ta nie budzi co do dokonanych obliczeń wątpliwości.

Rozliczenia kredytu dokonano przy założeniu, że kredyt został udzielony w kwocie wyrażonej w złotych polskich oraz spłacany w walucie PLN, z niezmiennymi parametrami umowy (w tym okresie kredytowania, wysokości oprocentowania), z pominięciem ww. niedozwolonych postanowień.

Z dokonanego rozliczenia wynika, iż różnica pomiędzy łączną wysokością rat kapitałowo-odsetkowych, które powodowie faktycznie uiścili, a wysokością rat kredytu kapitału i odsetek, którą powodowie powinni wpłacić wyniosła w okresie od 25 października 2006 r. do 10 grudnia 2019 r. - 53.435,08 zł, natomiast w okresie od 25 października 2006 r. do dnia 31 maja 2017 r. – 35.156,00 zł.

Pozwany nie zaprzeczył przy tym skutecznie twierdzeniu strony powodowej (żądanie z punktu 2 pozwu po ostatecznej modyfikacji - pismo procesowe z dnia 11.05.2022 r. k. 775-783,), że wartość, o którą suma pobranych przez niego środków przewyższała sumę środków jemu należnych, określonych na podstawie wykonanego obliczenia, wyniosła 35.156,00 PLN na dzień 31.05.2017 r.. Wobec powyższego okoliczność ta jest bezsporna i nie wymagała od Sądu weryfikacji poprawności matematycznej strony powodowej na gruncie zaświadczenia o spłatach dołączonego do pozwu. Co prawda, pozwany kwestionował powództwo nie tylko co do zasady, ale i co do wysokości, jednak wyliczeniom tym nie przeciwstawił żadnych konkretnych wad, mimo że dysponuje narzędziami pozwalającymi na natychmiastowe zweryfikowanie wyliczeń przeciwnika. Nie wskazał przy tym, w czym upatruje nieprawidłowości czy też wadliwości obliczenia. Pozwany miał możliwość sprawdzenia, czy jest ono zgodne, a jeśli nie – podania stwierdzonych niezgodności, tym bardziej, że jest instytucją finansową zatrudniającą księgowych i analityków. To bank jest tą stroną umowy, która ma pełne możliwości ustalenia wysokości zobowiązania przy wszelkich założeniach.

W takiej sytuacji omawiane zaprzeczenie wyliczeniom powodów należało uznać za bezskuteczne. Zgodnie bowiem z art. 210 § 2 k.p.c., każda ze stron obowiązana jest do złożenia oświadczenia co do twierdzeń strony przeciwnej, dotyczących okoliczności faktycznych. Wysokość nadpłaty leży w sferze faktów. Wypowiedzenie się co do twierdzeń strony przeciwnej o okolicznościach faktycznych winno odnosić się w sposób konkretny i jednoznaczny do wszystkich podniesionych przez tę stronę twierdzeń. Obowiązek przewidziany w art. 210 § 2 k.p.c. zmierza do zakreślenia okoliczności spornych i bezspornych między stronami i ma wpływ na zakres ewentualnego postępowania dowodowego. Dowodzeniu podlegają bowiem tylko okoliczności sporne między stronami, istotne dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 212 k.p.c., art. 227 k.p.c., art. 229 k.p.c.). W sytuacji, w której strona obarczona obowiązkiem wypowiedzenia się co do twierdzeń strony przeciwnej o okolicznościach faktycznych, co do nich konkretnie się nie wypowie, naraża się na zastosowanie przez Sąd dyspozycji art. 230 k.p.c., zgodnie z którym, gdy strona nie wypowie się co do twierdzeń strony przeciwnej o faktach, sąd, mając na uwadze wyniki całej rozprawy, może fakty te uznać za przyznane. Jeżeli strona chce zaprzeczyć twierdzeniom strony przeciwnej o faktach, powinna uczynić to wyraźnie, odnosząc się do konkretnych okoliczności faktycznych i przedstawiając jednocześnie własne twierdzenia odnośnie kwestionowanej okoliczności. Ogólne zaprzeczenie pozwu z punktu widzenia procesowego jest nieskuteczne. Fakty i dowody związane z konkretnymi okolicznościami, z którymi się pozwany nie zgadza powinien on wskazać, jeśli ma to służyć obronie jego racji, powinien się on ustosunkować do twierdzeń strony powodowej, a tego w sprawie (w tym konkretnie zakresie) nie uczynił (por. wyrok SN z dnia 9 lipca 2009 r., III CSK 341/2008, LexPolonica nr 2444586).

W konsekwencji Sąd zasądził w pkt. IV wyroku kwotę 35.156,00 zł, bowiem takiej kwoty żądali powodowie, a zasądzenie kwoty wyższej niż wskazana w pozwie, byłoby orzeczeniem ponad żądanie, a więc wbrew przepisowi art. 321 §1 k.p.c.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie brak jest podstaw do zastosowania art. 411 k.c. Wskazać bowiem należy, że pozwany nie wykazał, że powodowie mieli wiedzę, że spełniali nienależne świadczenie. Ponadto powodowie spełniali świadczenie w celu uniknięcia przymusu. Niewątpliwie nieuiszczenie przez nich rat w wysokości wyliczonej przez Bank, mogło spowodować wypowiedzenie przez bank umowy kredytu. Ponadto spełnienie świadczeń wobec banku nie czyni zadość zasadom współżycia społecznego, świadczenia nie zostały spełnione w zadośćuczynieniu

przedawnionemu roszczeniu. Ponadto nie można stwierdzić aby bank otrzymane świadczenia zużył lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony.

Sąd na podstawie art. 481 k.c. orzekł o obowiązku zapłaty odsetek ustawowych za opóźnienie, a mianowicie od kwoty 35.156,00 zł od dnia 2 września 2022 r., tj. od dnia zamknięcia rozprawy

Powodowie zażądali w pozwie i dalszych pismach procesowych w zakresie przedmiotowego żądania ewentualnego zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Żądanie powodów w tym zakresie zostało uwzględnione jedynie w części. Sąd uznał, że odsetki dochodzone pierwotnie są nienależne. Sąd w tym składzie stoi na stanowisku, że pozwany nawet po wytoczeniu powództwa przez powoda, nie pozostaje jeszcze w opóźnieniu ze spełnieniem roszczenia. Wiążąca i ostateczna decyzja co do utrzymania umowy, eliminacji niedozwolonych postanowień umownych bądź ustalenia jej nieważności należy do powoda – konsumenta, który to samodzielnie kształtuje swoje roszczenie, po pouczeniu przez Sąd o konsekwencjach składanych roszczeń. Sąd po zbadaniu umowy kredytu podejmuje decyzję procesową w odniesieniu do żądań przedstawionych przez powodów i argumentów przeciwnych przedstawionych przez pozwanego. Do czasu zamknięcia rozprawy nie sposób więc uznać, że Bank pozostawał w opóźnieniu z zapłatą roszczenia dochodzonego pozwem.

Żądanie powodów w zakresie odsetek ustawowych za opóźnienie zostało uznane przez Sąd za zasadne od dnia 2 września 2022 r. tj. od dnia zamknięcia rozprawy. Z uwagi na skomplikowany charakter sprawy, mnogość zarzutów oraz rozbieżność orzecznictwa pozwany dopiero po przeprowadzeniu całego postępowania dowodowego miał dostateczną wiedzę, która pozwalała pozwanemu na ocenę zasadności roszczeń powodów. Do tego czasu powodowie, jako konsumenci mogli po pouczeniu Sądu wyrazić chęć kontynuowania umowy. Tak więc ostatecznie dopiero z tą chwilą pozwany znalazł się w opóźnieniu.

W związku z tym, Sąd na podstawie art. 481 § 1 k.c. zasądził odsetki za opóźnienie od dochodzonej kwoty od dnia 2 września 2022 r. do dnia zapłaty, o czym orzekł w pkt IV sentencji wyroku. Na tej samej podstawie prawnej Sąd oddalił żądanie odsetek od ww. kwoty w pozostałym zakresie, o czym orzekł w pkt V sentencji wyroku.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. poprzez obciążanie pozwanego obowiązkiem ich zwrotu na rzecz powoda w całości. Powodowie ulegli swemu żądaniu w nieznacznym zakresie tj. odnośnie odsetek ustawowych za opóźnienie. Koszty procesu po stronie powodowej obejmowały uiszczoną opłatę od pozwu (1.000 zł), opłatę za pełnomocnictwo (17 zł), wynagrodzenie pełnomocnika (advokat) w stawce wynikającej z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokatów (10.800 zł) oraz wykorzystaną zaliczkę na poczet wynagrodzenia biegłego sądowego z zakresu bankowości w kwocie 2.000 złotych (k. 453).

Z tego względu Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 13.817 zł, o czym orzekł, jak w punkcie VI wyroku.